

ΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ 2016

ΕΛΛΑΔΑ

Μέχρι σήμερα δεν υπήρχε στην Ελλάδα συγκεκριμένο νομοσχέδιο για το bullying, πράγμα το οποίο οδήγησε σε πολλά ψυχικά προβλήματα σε διαφόρους ανθρώπους, αλλά ακόμα και στο θάνατο. Συγκεκριμένα μετά την υπόθεση του Βαγγέλη Γιακουμάκη ο υπουργός Δικαιοσύνης προχώρησε στο ακόλουθο νομοσχέδιο.

Το νέο νομοσχέδιο του υπουργού Δικαιοσύνης

- Με την ειδική διάταξη, η οποία έρχεται να καλύψει το νομικό κενό, που υπάρχει, θα τιμωρείται με ποινή τουλάχιστον 6 μηνών όποιος διαπράττει bullying, εκτός κι αν η πράξη τιμωρείται με βαρύτερη ποινή. Με την ίδια ποινή πέραν των δραστών θα τιμωρείται και όποιος κακόβουλα παραμέλησε τα καθήκοντά του και δεν απέτρεψε, ως όφειλε, το συμβάν.
- Η διάταξη αναφέρει επί λέξει:
- Το άρθρο 312 του Ποινικού Κώδικα και ο τίτλος του αντικαθίσταται ως εξής:
- «Άρθρο 312. Πρόκληση βλάβης με συνεχή σκληρή συμπεριφορά.

Αν δεν συντρέχει περίπτωση βαρύτερης αξιόποινης πράξης, τιμωρείται με φυλάκιση όποιος με συνεχή σκληρή συμπεριφορά προξενεί σε τρίτον σωματική κάκωση ή άλλη βλάβη της σωματικής ή ψυχικής υγείας. Αν το θύμα δεν συμπλήρωσε ακόμη το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του ή δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του και ο δράστης το έχει στην επιμέλεια ή στην προστασία του ή ανήκει στο σπίτι του δράστη ή έχει μαζί του σχέση εργασίας ή υπηρεσίας ή που του το έχει αφήσει στην εξουσία του ο υπόχρεος για την επιμέλειά του επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος με κακόβουλη παραμέληση των υποχρεώσεών του προς τα προαναφερόμενα πρόσωπα γίνεται αιτία να πάθουν σωματική κάκωση ή βλάβη της σωματικής ή ψυχικής τους υγείας.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Ειδικές υποχρεώσεις βασιζόμενες στα χαρακτηριστικά του κάθε σχολείου

- Ανά περίπτωση επιθετικότητας, δημιουργείται σύνθετη ομάδα παρέμβασης που αποτελείται από αστυνομικό, δημόσιο κατήγορο, δικαστή, γιατρό, εκπρόσωπο της τοπικής αυτοδιοίκησης, κοινωνικούς λειτουργούς, ψυχολόγους, παιδαγωγούς και άλλους επαγγελματίες.
- Η ομάδα αναπτύσσει εξατομικευμένο σχέδιο δράσης .

Διαδικασία

- Το Υπουργείο Εσωτερικών εξασφαλίζει τη συμμετοχή της αστυνομίας
- Το Υπουργείο Υγείας ορίζει ιατροδικαστή για να εκδοθεί ιατρικό πιστοποιητικό
- Το Υπουργείο Παιδείας πληροφορεί την τοπική αστυνομία, τον δήμαρχο και τους εκπροσώπους του Ινστιτούτου για την προστασία του παιδιού
- Το Ινστιτούτο για την προστασία του παιδιού οργανώνει και χρηματοδοτεί τις ομάδες παρέμβασης, συντονίζει τη διαδικασία νομικά
- Το Ινστιτούτο κοινωνικής στήριξης παρέχει μεθοδολογική υποστήριξη στις ομάδες παρέμβασης

- Οι δημοτικές αρχές ελέγχουν το έργο της ομάδας παρέμβασης
- Τα κοινωνικά ιδρύματα παρέχουν επαγγελματίες για ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη των θυμάτων

Στο σχολείο

- Υπάρχει πρωτόκολλο εντοπισμού, αντιμετώπισης με καταγραφή και ενημέρωση γονέων
- Κοινοποίηση του περιστατικού στο τμήμα προστασίας παιδιών του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής, στο κρατικό Ινστιτούτο Προστασίας παιδιών και στον τοπικό επιθεωρητή εκπαίδευσης
- Το σχολείο μεριμνά για την συνεπή νομική διαδικασία απ' όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας

ΒΕΛΓΙΟ

- Η νομική αντιμετώπιση βασίζεται αποτελέσματα της Συνόδου για τα Δικαιώματα του παιδιού 1990/20 κράτη μέλη του ΟΗΕ η οποία προσδιορίζει τι είναι βία, κακομεταχείριση, παραμέληση, σεξουαλική εκμετάλλευση, απαγωγή και διακίνηση, τιμωρία, διακρίσεις.
- Ο βελγικός νόμος θεωρεί τον εκφοβισμό ως μορφή κακομεταχείρισης.
- Η σωματική τιμωρία από γονείς και δασκάλους διώκεται όπως επίσης και οι τραυματισμοί εξαιτίας του εκφοβισμού.
- Ο βελγικός νόμος τιμωρεί με ένα ως πέντε χρόνια φυλάκισης την διαδικτυακή εκμετάλλευση με τη μορφή παραπλάνησης προσωπικού προφίλ, μετάδοσης μέσω SMS και κοινωνικών δικτύων μηνυμάτων σεξουαλικού περιεχομένου και αποστολή αρνητικών μηνυμάτων μέσω διαδικτύου

Τι είναι εκφοβισμός στο διαδίκτυο;

- Σκόπιμη και οδυνηρή παρενόχληση επαναλαμβανόμενη εντός σχέσης που χαρακτηρίζεται από ανισορροπία δυνάμεων (πραγματική και /ή σχετική με την γνώση υπολογιστών), εμπλέκει συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα και κατευθύνεται εναντίον συγκεκριμένου προσώπου.

Στο σχολείο

Οι δάσκαλοι:

- προτρέπονται σε επαγρύπνηση και έγκαιρη παρέμβαση
- οφείλουν να καλέσουν εξωτερική επαγγελματική βοήθεια ή την αστυνομία αν ο εκφοβισμός δεν αποτρέπεται
- καλλιεργούν την ευαισθητοποίηση των μαρτύρων
- εκπαιδεύουν τους μαθητές σε τρόπους ανάγνωσης μιας συμπεριφοράς και αντίδρασης σε αυτήν

GERMANIA

Παιδιά έως 14 ετών

- Το γραφείο νέων και η αστυνομία μπορεί να τους μιλήσει

Νέοι από 14 έως 17 ετών

Τιμωρούνται βάσει ειδικών νόμων για εφήβους

- Υποχρεούνται να μην συναναστρέφονται κάποια άτομα και να συχνάζουν σε κάποια μέρη
- Υποχρεούνται να παρακολουθήσουν σεμινάρια ή να κάνουν θεραπεία για βίαιη συμπεριφορά
- Υποχρεούνται να κάνουν κοινωνική εργασία για κάποιο διάστημα
- Υποχρεούνται να διαμείνουν σε ειδικά οικοτροφεία
- Υποχρεούνται να εργαστούν ή να γίνουν μαθητευόμενοι

Μπορεί επίσης να πληρώσουν για την αποκατάσταση της ζημιάς ή να αποζημιώσουν το θύμα

Υπάρχει πιθανότητα φυλάκισης σε φυλακές ανηλίκων για :

- 1 ή περισσότερα Σαββατοκύριακα
- 2 μέρες
- 1 – 4 εβδομάδες

Βίαια εγκλήματα από εφήβους

- Ποινές κάθειρξης από ένα έως 10 χρόνια

Νέοι από 18 έως 21 ετών

- Το δικαστήριο με την βοήθεια ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών αποφασίζει αν θα δικαστούν ως έφηβοι ή ως ενήλικες, αναλόγως του επιπέδου ωριμότητας τους όταν διέπραξαν το έγκλημα.

ITALIA

Το Ιταλικό Σύνταγμα

- Αναθέτει στο κράτος την υποχρέωση να εξασφαλίσει την πλήρη ανάπτυξη ενός ατόμου βάσει των αρχών
- της ισότητας, (άρθρο 3)
- του δικαιώματος στην δωρεάν δημόσια και υποχρεωτική εκπαίδευση, (άρθρο 34)
- της ελευθερίας στη διδασκαλία, (άρθρο 33)

Για τον εκφοβισμό

Υπουργικό διάταγμα 2007:

- Οδηγίες σε εθνικό επίπεδο για την πρόληψη και αντιμετώπιση του εκφοβισμού
- Πράσινος αριθμός «800669696» για την αναφορά περιστατικών, πληροφορίες και συμβουλές
- Δημιουργία κώδικα συμπεριφοράς για την επικοινωνία στα μέσα και διαδικτυακά
- Σε κάθε τοπικό γραφείο εκπαίδευσης, ορισμός παρατηρητών στην διάθεση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της περιοχής

Υπουργικό Διάταγμα Νο 1455/06

Οι μαθητές έχουν το δικαίωμα

- να ενημερώνονται για τους κανονισμούς της σχολικής ζωής
- Να συμμετέχουν ενεργά στη διατήρηση του καλού κλίματος στο σχολείο

Το Υπουργείο αποσκοπεί στην ευαισθητοποίηση προσωπικού και οικογενειών και στην μεγαλύτερη συμμετοχή των μαθητών

Αστικός και Ποινικός Κώδικας

- Ορίζεται νομικά η διωκτική και παραβατική συμπεριφορά
- Το άρθρο 612 προσδιορίζει στο φαινόμενο της μανιώδους παρακολούθησης το οποίο θεωρητικά σχετίζεται με τον εκφοβισμό

Εκφοβισμός και μανιώδης παρακολούθηση

Ο κοινός παρονομαστής τους:

- Οι δυναμικές που αναπτύσσονται μπορούν να αναστρέψουν την ποιότητα ζωής των θυμάτων καταδικάζοντάς τα σε κατάσταση άγχους, φόβου, κατάθλιψης και σοβαρής απώλειας της αυτοεκτίμησης

Καταδικαστέες ποινικά πράξεις

- Ξυλοδαρμός (αρ. 581)
- Τραυματισμός (αρ. 594)
- Δυσφήμιση (αρ.595)
- Οικογενειακή βία (αρ. 619)
- Απειλές (αρ 612)
- Ζημίες (αρ. 635)

Ποινικός Κώδικας αρ. 357

«Ο δάσκαλος ως δημόσιος λειτουργός»

- Οι δάσκαλοι ως εκπρόσωποι του κράτους έχουν καθήκοντα και εξουσίες
- Οι δάσκαλοι ως εκπρόσωπο του κράτους είναι υποχρεωμένοι να αναφέρουν ποινικά αδικήματα που αντιλαμβάνονται κατά την διάρκεια άσκησης των καθηκόντων τους στις δικαστικές αρχές.
- Η μη συμμόρφωση προς αυτές τις υποχρεώσεις εμπεριέχει ποινές.

Ευθύνες των καθηγητών

- Αστικές: αποζημιώσεις σε περιπτώσεις ζημίας
- Ποινικές: φυλάκιση ή εξαγορά ποινής

Οι ευθύνες των καθηγητών περιορίζονται στο χώρο του σχολείου και κατά τις ώρες λειτουργίας του

Ποιος είναι υπεύθυνος, ποιος πληρώνει;

- Αρ. 2043 του Αστικού Κώδικα
«Οποιαδήποτε κακόβουλη πράξη ή αμέλεια που προκαλεί αδικαιολόγητη ζημία σε άλλους υποχρεώνει του υπεύθυνο σε οικονομική αποζημίωση»
 - Αν ο υπεύθυνος είναι ενήλικος είναι υπόχρεος
 - Αν είναι ανήλικος κρίνεται η ικανότητα του να δώσει συνειδητή συναίνεση

Αρ. 2047 του Αστικού Κώδικα

- Αναφέρεται σε «δράστη ανίκανο να διακρίνει το σωστό από το λάθος»
- Σε αυτή την περίπτωση, υπεύθυνος είναι αυτός στον οποίο έχει ανατεθεί η φύλαξή του

Αρ. 2048 του Αστικού Κώδικα

- Οι δάσκαλοι που αποκαλούνται «παιδαγωγοί» είναι υπεύθυνοι για ζημίες από δράστες που περιγράφονται ανωτέρω παράγραφο εκτός αν αποδείξουν ότι δεν μπορούσαν να εμποδίσουν το γεγονός.

ΙΣΠΑΝΙΑ

- Δεν υπάρχει νόμος που να αντιμετωπίζει με ειδικό και ολοκληρωμένο τρόπο διάφορες μορφές βίας εναντίον παιδιών όπως ο εκφοβισμός σε φυσικό περιβάλλον ή στο διαδίκτυο
- Η πολιτική στο ζήτημα αυτό βασίζεται στη Σύνοδο για τα Δικαιώματα του Παιδιού 20/11/1989 και στο Ισπανικό Σύνταγμα

Ισπανικό Σύνταγμα

Θεμελιώδη δικαιώματα:

- Αρ. 10 : η αξιοπρέπεια του τόμου ως θεμέλιο της πολιτικής τάξης και της κοινωνικής ειρήνης
- Αρ. 15: Δικαίωμα σε σωματική και ηθική ακεραιότητα
- Αρ. 17: Δικαίωμα στην ελευθερία και στην ασφάλεια
- Αρ. 18: Δικαίωμα στην τιμή, την προσωπική και οικογενειακή ιδιωτική ζωή και εικόνα όπως επίσης και την τήρηση απορρήτου
- Αρ. 24: Δικαίωμα νομικής προστασίας
- Αρ. 27: Δικαίωμα στην εκπαίδευση

Θύματα

Νόμος 1/1996: Νομική προστασία ανηλίκων

Αρ. 4: α. δικαίωμα της τιμής

β. δικαίωμα της προσωπικής ζωής και εικόνας

Αρ. 8: α. δικαίωμα ελευθερίας του λόγου υπό την προϋπόθεση ότι προστατεύεται η ιδιωτική ζωή αι εικόνα του παιδιού

β. σεβασμός στα δικαιώματα των άλλων

Αρ. 12: α. ανάθεση της προστασίας των παιδιών στις αρχές

β. υποστήριξη γονέων και κηδεμόνων στη άσκηση των καθηκόντων τους

Αρ. 13: εκείνοι των οποίων το επάγγελμα είναι να ανιχνεύουν καταστάσεις ρίσκου ή εγκατάλειψης έχουν υποχρέωση να τις γνωστοποιήσουν

Εκφοβιστές

Νόμος 5/2000: ποινικές ευθύνες ανηλίκων

Καμία μέχρι την ηλικία των 14.

Αρκετές στις ηλικίες 14-18

A. προειδοποίηση

B. υποχρεωτική κοινωνική εργασία

Γ. εγκλεισμός (κλειστή-ημιανοιχτή-ανοιχτή φυλακή- θεραπευτικό ίδρυμα)

Δ. ημερήσια επίβλεψη

E. ποινή με αναστολή

Στ. κοινωνικοεκπαιδευτικές υποχρεώσεις

Z. θεραπεία

H. στέρηση ελευθερίας το Σαββατοκύριακο

Θ. υποχρεωτική διαμονή με άτομο, οικογένεια ή εκπαιδευτική ομάδα

I. απώλεια άδειας οδήγησης

Γονείς εκφοβιστών

Αρ. 61.3

Δημόσια ευθύνη: αποκατάσταση υλικών και ηθικών ζημιών - αποζημιώσεις

Σχολείο

Δημόσια ευθύνη

- Νόμος 2/2006, 3 Μαΐου: το Υπουργείο Παιδείας αναγνωρίζει τον ρόλο των σχολείων στην πρόληψη και καταπολέμηση του εκφοβισμού
- Νόμος 1/1996, 15 Ιανουαρίου: οι ανήλικοι έχουν δικαίωμα τιμής, προσωπικής και οικογενειακής ιδιωτικής ζωής και εικόνας και οι γονείς, κηδεμόνες και δημόσιες αρχές θα σέβονται αυτά τα δικαιώματα και θα τα προστατεύουν από προσβολές τρίτων
- Αστικός κώδικας, αρ.1903: άτομα ή νομικές οντότητες ιδιοκτήτες σχολείων αναλαμβάνουν ζημίες που προκλήθηκαν από ανήλικους κατά την διάρκεια λειτουργίας του σχολείου εκτός αν αποδείξουν ότι έκαναν ό,τι καλύτερο για να αποτρέψουν την ζημιά
- Αρ. 61.3: γονείς κηδεμόνες, πατέρες ή νομικοί εκπρόσωποι ανηλίκων είναι υπεύθυνοι για τις πράξεις αυτών
- Νόμος 34/2002, 11 Ιουλίου: Εταιρίες πληροφορικής και ηλεκτρονικού εμπορίου ρυθμίζουν την χρήση ηλεκτρονικών πλατφορμών για εκπαιδευτικούς σκοπούς

